DOI https://doi.org/10.51647/kelm.2024.1.12

KOD JĘZYKA W KSIĄŻCE „EKLEZJASTA” (NA PODSTAWIE MATERIAŁU TŁUMACZENIA FRANCUSKIEGO)

Liudmyla Shapovalova
kandydat nauk pedagogicznych,
Profesor nadzwyczajny Katedry Filologii Romańsko-Germańskiej
„Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki” (Połtawa, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-8707-996X
mila3466@gmail.com

Adnotacja. W artykule poddano analizie dyskurs księgi „Kaznodziei” (na materiale tłumaczenia francuskiego), która należy do Starego Testamentu Biblii, ma wysoki stopień wiarygodności dla wierzących i nadal wywiera potężny wpływ na świadomość ludzi w formie tłumaczeń na różne języki. Księgę „Kaznodziei” badano pod kątem wykorzystania kodu językowego do tworzenia żywych obrazów i oddziaływania na adresatów. Dokonano izolacji, analizy i uogólnienia elementów oraz struktury kodu językowego księgi „Kaznodziei” jako modelu dyskursu religijnego. Przeprowadzono analizę, na jakich poziomach realizowany jest kod językowy księgi „Kaznodziei” oraz jego środki leksykalne, stylistyczne, komunikacyjne, strukturalne i organizacyjne służące tworzeniu określonego tła, oddziałującego na adresata w celu wpajania religijnego obrazu świata zidentyfikowano zasady postępowania poprzez upowszechnianie własnych doświadczeń.

Słowa kluczowe: kod językowy, dyskurs religijny, gatunek mowy, wpływ na adresata.

LANGUAGE CODE IN THE BOOK «ECCLÉSIASTE» (BASED ON THE FRENCH TRANSLATION)

Liudmyla Shapovalova
PhD in Education,
Associate Professor of Romance-Germanic Philology Department
Luhansk Taras Shevchenko National University (Poltava, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-8707-996X
mila3466@gmail.com

Abstract. The article discusses the discourse of the book "Ecclesiastes" (based on the French translation), which belongs to the Old Testament of the Bible, has a high degree of credibility for believers, and continues to have a powerful influence on people's consciousness through translations into different languages. The book "Ecclesiastes" was examined in terms of the use of linguistic code to create vivid images and influence recipients. Elements and structure of the linguistic code of the book "Ecclesiastes" were isolated, analyzed, and generalized as an example of religious discourse. An analysis was conducted on the levels at which the linguistic code is realized in the book "Ecclesiastes," and its lexical, stylistic, communicative, and structural-organizational means were identified to create a specific background, influence the recipient for the purpose of rooting the religious worldview and rules of behavior through the dissemination of personal experience.

Key words: linguistic code, religious discourse, genre of speech, influence on the recipient.

МОВНИЙ КОД У КНИЗІ «ЕККЛЕЗІАСТ» (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ)

Людмила Шаповалова
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» (Полтава, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-8707-996X
mila3466@gmail.com

Анотація. У статті розглядається дискурс книги «Екклезіаст» (на матеріалі французького перекладу) яка належить до Старого заповіту Біблії, має великий ступінь вірогідності для вірян та продовжує потужно впливати на свідомість людей у вигляді перекладів різними мовами. Було досліджено книгу «Екклезіаст» з точки зору використання мовного коду для створення яскравих образів та впливу на адресатів. Здійснено виокремлення, аналіз та узагальнення елементів і структури мовного коду книги «Екклезіаст» як зразка релігійного дискурсу. Було проведено аналіз, на яких рівнях реалізується мовний код у книзі «Екклезіаст» та виокремленно його лексичні, стилістичні, комунікативні, структурно-організаційні засоби для створення специфічного фону, впливу на адресата з метою вкорінення релігійної картини світу та правил поведінки через поширення власного досвіду.

Ключові слова: мовний код, релігійний дискурс, жанр промови, вплив на адресата.

Книга «Екклезіаст» входить до Старого заповіту Біблії і збереглася не тільки у оригіналі, а й у численних перекладах, в кожному з яких продовжує потужно впливати на розуми людей, навертаючи їх до віри, вкорінюючи правила життя та поведінки відповідно до релігійної картини світу.

Це зразок інституційного релігійного дискурсу, який пов'язаний з релігійною установою, церквою, та має свої особливості з точки зору лексичного наповнення, стилістичної форми, вірогідності, впливу на адресата. Всі ці елементи підпорядковані меті – вкорінення та поширення віри, релігійної картини світу, правил життя у свідомості адресата через передачу життєвого досвіду автора.

Черхава О.О. визначає релігійний (фідеїстичний) дискурс як «особливий вид інституційного дискурсу, специфічно орієнтований на обслуговування комунікації, пов'язаної з релігійними уявленнями людей, а також як особливий тип спілкування, основою якого є передавання етичних смислів, життєво важливих для віруючої особи та суспільства» (Черхава, 2011: 5).

«Книга «Екклезіаст» відноситься до «сіфрут хохма» (книги мудрості), тобто, до тих книг, які розглядають універсальні філософські питання, такі як Божественне провидіння, Божественна справедливість, сенс людського буття та багато інших. Автор книги проводить логічно-філософське дослідження того, яким є сенс життя людини і як людина має поводитися аби бути щасливою» (Шаповалова, Майоренко, 2020: 416).

Як частину Біблії, а саме Старого Заповіту, книгу «Еклезіаст» вивчають богослови, лінгвісти, до неї звертаються філософи та звичайні люди вже понад двох тисячоліть. Книга ця, крім оригіналу, збереглася в багатьох стародавніх та більш пізніх перекладах, які свідчать про її надзвичайну популярність та силу словесного впливу. В цих перекладах засобами різних мов поширюються думки, на які спирається у Старому Заповіті християнство (3).

Щодо часу написання, то дослідники відносять її у проміжок між 9 та 3 ст. до нашої ери (3). Відтоді вона у різних перекладах впливає на розуми людей, навертаючи до віри та вкорінюючи релігійні цінності.

Французький переклад книги «Екклезіаст» дозволяє побачити і зрозуміти, якими засобами французької мови передається ветхозавітна мудрість і яким чином вона продовжує бути зрозумілою, актуальною й затребуваною сучасними носіями французької мови з урахуванням мети впливати на розуми людей.

Вибір і використання елементів мовного коду для вираження інтенцій автора і для впливу на читача у французькому перекладі книги «Екклезіаст» обумовлює **актуальність** цього дослідження.

Об'єкт дослідження – ідіолект автора книги «Еклезіаст».

Предмет дослідження - мовний код книги «Екклезіаст», використаний для передачі модально-логічного, естетичного та філософського змісту і для впливу на адресата (на матеріалі французького перекладу).

Мета дослідження – виокремити і проаналізувати елементи мовного коду, використані у французькому перекладі книги «Еклезіаст» як одиниці авторського ідіолекту.

Для реалізації поставленої мети були визначені наступні завдання.

1. З'ясувати сутність поняття «мовний код».
2. Уточнити особливості релігійного дискурсу, зокрема книги «Екклезіаст».
3. Виокремити та проаналізувати мовні та мовленнєві елементи мовного коду книги «Екклезіаст».
4. Створити структуру мовного коду книги «Екклезіаст».

Дослідження релігійного дискурсу з позицій психолінгвістики, та використовуючи підходи когнітивно-дискурсивної та синергетичної парадигм дозволить зрозуміти особливості мовного коду цього твору та способи, які використовує автор для впливу на читача/слухача та для досягнення своєї мети. «Психонетичність – це «принцип дослідження мови з урахуванням інших ніж мислення смислопороджувальних механізмів (почуттів, інтуїції, колективного позасвідомого» тобто урахування фонових знань адресата, на які спирається автор» (Недашківська, 2014:37).

У психолінгвістиці застосовується дескриптивний дискурс-аналіз для дослідження різних способів впливу на аудиторію, мовленнєвої поведінки, мовних засобів, риторичних прийомів, маніпулятивних та інших стратегій і тактик.

Тож дане дослідження спрямоване на вивчення мовного коду та його засобів у книзі «Екклезіаст» як елементів авторської ментальності та ідіолекту з використанням синергетичного підходу.

«Ідіолект (від гр. idios – свій, своєрідний, особливий і (діалект), індивідуальний стиль) – сукупність формальних і стилістичних особливостей, характерних для мови окремої людини. Властиві кожному мовцеві манера висловлюватися, спілкуватись у різних ситуаціях, своєрідний словник» (Струганець, 2000: 24).

«Лінгвістика XXI ст. активно розробляє напрям, який мову розглядає як культурний код нації, а не просто засіб комунікації та пізнання - лінгвокультурологію. Вона досліджує, як культура кодується мовою, яку культурну інформацію несуть ті чи інші одиниці мови. Лінгвокультурний підхід дає змогу по-новому поглянути на комунікативний процес. Культура є підсумком інтеракції людей, і належність мовця до певної культури визначається не тільки знаннями, які він поділяє з іншими представниками цієї культури, а й прийнятими в суспільстві алгоритмами здійснення діяльності для досягнення цілей. Спільність знань і алгоритмів дій у членів певної лінгвокультури забезпечує гармонізацію їхньої взаємодії і досягнення взаєморозуміння у процесі комунікації. У кожної лінгвокультури існують свої правила ведення розмови, мовленнєвого контакту, які тісно пов'язані з культурно зумовленими способами мислення й поведінки. Системи комунікації в різних культурах передають від покоління до покоління, їх засвоюють у процесі інкультурації» (Семенюк, Паращук, 2010: 130).

«Мовний код – це сукупність засобів мови, що використовуються у комунікації і характеризуються певною однорідністю (літературна мова, соціальні чи територіальні діалекти тощо)» (Бацевич, 2007).

Найбільш глобальною одиницею мовного коду є дискурс, який підпорядкований інтенціям автора.

«Дискурс (фр. discours- промова, виступ) – 1) зв'язане мовлення в конкретних соціокультурних, психологічних умовах. Дискурс відбиває ситуацію безпосередньої мовної діяльності з урахуванням форми спілкування, поведінки, міміки, жестів мовця; 2) текст разом з умовами його творення й сприймання, динамічний контекст культури, в якому здійснюється прочитання тексту та його вплив на свідомість читача» (Єрмоленко, Бибик, 2001: 47).

«Основні одиниці організації мовного коду у вербальній комунікації від найбільш глобальної до елементарної є дискурс і мовленнєвий акт. У комунікативній ситуації дискурс актуалізується у формі певного жанру» (Семенюк Порощук, 2010: 78).

«Серед різних видів дискурсу особливе місце займає релігійний або фідеїстичний ..дискурс). за класифікацією Почепцова. (Бацевич, 2004: 128).

«Релігійний дискурс відрізняється від інших типів дискурсу своєю специфічною формою організації висловлювань, вибором лексичних засобів, та релігійною тематикою, яка грунтується на релігійній мовній картині світу, певним набором «дійових осіб» (Шаповалова, Майоренко, 2020: 418).

«Специфіка релігійного дискурсу обумовлює неконвенціональне сприйняття мовних знаків мовного коду. Релігійний текст як результат і засіб релігійного дискурсу – це прецендентний текст, який дуже відрізняється від звичайних текстів. Такі тексти мають особливу організацію, в якій все слугує меті - створити максимальний вплив на адресата. Тому у релігійних текстах часто наявні звукові повтори різних типів (анаграми, звуконаслідування, алітерації, метрична впорядкованість, рима); семантичний паралелізм і образність (іномовність, метафоричність, символізм); принципова наявність «темних» виразів (тобто певною мірою незрозумілих слухачам, а іноді й виконавцям), з чим часто пов'язана відчутна архаїчність сакральної мови і загальна «таємничість» фідеїстичного слова, його потенційна смислова невичерпність і, найголовніше, принципове протиставлення «звичній», щоденній («профанній») мові» (Бацевич, 2004: 132).

Мовленнєвий жанр «Еклезиаст» - промова. Мовленнєві акти формують специфічний дискурс, наповнений авторськими життєвим досвідом. Елементи мовного коду викликають у свідомості адресата низку взаємопов'язаних картин та образів, оцінок та суджень відповідно до релігійної картини світу автора та фонових знань адресатів.

«Мовленнєвий жанр – одиниця мовлення як системно організованої репрезентації мови, дискурсивний інваріант, зразок ідеальної природи, що характеризується певним тематичним змістом, композиційною структурою, відбором фонетичних, лексико-фразеологічних, граматичних, стилістичних засобів й інтенційно-прагматичними особливостями». (Селіванова, 2006: 35).

Тож **мовленнєвий код книги «Еклезиаст»**, це специфічний набір мовних одиниць певної (французької) мови, організованих у дискурс за правилами жанру і відповідно до інтенцій автора з урахуванням фонових знань адресантів для впливу на емоційну почуттєву систему людей з метою вкорінення релігійної картини світу, етичних правил принципів й переконань та цінностей.

До мовного коду книги «Екклезіаст» відносимо:

1. Мовні одиниці (нейтральні та емотивні).
2. Стилістичні засоби виразності.
3. Використання великої кількості дієслів, іменників та незначної кількості прикметників.
4. Мовленнєві одиниці (дискурс, мовленнєвий акт і їх організацію).
5. Тематику та жанр, які обумовлює вибір мовних одиниць.
6. Синтаксичну організацію речень.
7. Структуру дискурсу.
8. Тема-рематичне членування речень та дискурсу.
9. Використання обмеженої кількості граматичних часів та способів: le présent et le futur de l'indicatif, le passé composé, le subjonctif.
10. Повідомлення власного статусу як імпліцитна референція на мудрість та необмежені можливості.

На реалізацію мовного код впливають: мовленнєва поведінка автора і аксіологічна парадигма, яка зумовлює вибір мовних одиниць та формує психологічний й емоційний фон твору.

Всі ці зазначені фактори у своїй синергетичності створили унікальний мовний код книги «Екклезіаст» та продовжують впливати на читача, зокрема, засобами французької мови.

Розглянемо детальніше елементи мовного коду книги «Екклезіаст».

Книга «Екклезіаст» складається з 12 розділів, у кожному з яких міститься декілька тем. Автор презентує себе у перших рядках: *«Paroles de l'Ecclésiaste, fils de David, roi de Jérusalem»* / Слова Екклезіаста, сина Давида, царя Єрусалима) (11: 1.1), тобто відразу окреслюється статус автора, що впливає на адресата.

«Книга «Екклезіаст» говорить нам про тривалий життєвий експеримент, який провів автор у пошуках справжнього сенсу життя та щастя. У книзі немає посилань до інших мудреців чи навіть характерне для переважної більшості біблійних книг цитування прямої мови Бога, більше того у ній навіть не використано жодного імені Бога, крім загального *«Dieu»* (Бог), яке згадується у книзі 42 рази, що майже в половину менше аніж слово «homme» (людина)». (Шаповалова, Майоренко, 2020: 418).

Мовний код книги «Екклезіаст» реалізується:

1) на рівні стилістики і обумовлюється жанром;

2) на рівні дискурсу і обумовлюється цілями і фоновими знаннями адресатів та життєвим досвідом автора.

Він проявляється:

1) у виборі лексики, створенні афоризмів, використання кліше, застосуванні стилістичних засобів виразності (синонімів, тропів, фігур);

2) у тема-рематичному членуванні речень і дискурсу, у використанні певних стратегій і тактик для досягнення своїх цілей;

3) у синтаксичній структурі речень, які є досить простими.

4) у структурі дискурсу: невеликий розмір, завершеність кожної глави, тематичністю кожної глави, повторах, підкресленні свого статусу як джерела вірогідності.

До особливостей мовного коду віднесемо у «Екклезіасті»: простоту мови, спрямованість на середнього слухача, прості речення, велика кількість іменників, які пов'язані з феноменами природи і життя, які викликають у свідомості образи, на які спирається автор.

Використання в одному комунікативному просторі духовних понять та назв природних явищ натякає на велич природи порівняно з незначною тривалості життя людини, її долі і існування. Протиставлення іх у одному контексті показує, що природа і соціум схожі в тому, що в них відбуваються схожі процеси. *«Une génération passe, et une génération vient, mais la terre subsiste à jamais !»* (11: 1.4) / Одне покоління проходить, і одне покоління приходить, але земля продовжує своє існування.

Жанр книги «Екклезіаст» промова, тож вона спрямована на переконання слухачів/читачів. Для цього автор використовує такі елементи мовного коду, як антонімічні лексичні одинці, які представлені іменниками, дієсловами. *Sage* /мудрець – *l'insensé* /безумець (11:2.14); *Naître* / народитися – *mourir* померти; *planter - arracher* (11: 3.2); *«Le soleil se lève et se couche»* / Сонце встає і сідає (11:1.5) *«Il tourne vers le midi, et se dirige vers le nord»* / Воно повертається до півдня і прямує на північ (11:1.6).

Прикметники наявні, але вони рідко беруть участь у антитезах. *«Toutes choses sont difficiles»* / Усі речі складні (11:1.8). *«C'est pourquoi j'ai été las de la vie»* / Тому я був втомленим від життя (11:2.17).

У книзі зустрічаються такі прикметники: difficile, nouveau, nouvelle, anciennes, fâcheuse, infini, utile, grand, stable, eternelle, oisif, las, vain, agréable, stérile, juste, injuste, semblabme, innocent, heureux, inutile, fâcheux, pauvre, sage, vieux, infidèle, irrité, avare, nu, légère, triste, arrogant, méchant, incertain, juste, impie, pur, impur тощо.

Наявне використання субстантивованих прикметників та дієприкметників. *«Et j'ai félicité des morts plus que les vivants»* / І я вітав мертвих більше, ніж живих (11:4.2).

Окрім нейтральних лексичних одиниць, іменників та дієслів на позначення явищ природи та людського життя, автор використовує численні емотивні лексеми: vanité, affliction, âme, profit, les pervers, insensé, sagesse, erreur, folie, indignation, peine, délice, joie, tromper, regorger, chaire, esprit, argent, or, richesse, roi, jouir de plaisirs, mourir, ensevelir, vie, détester, sollicitude, douleur, misère, bonheur,pécheur, afflictiont, tourmenter, bête, éprouver, oppression, larme, consolateur, violence, secours, envie, inquiétude, richesse, malheur, obéissance, victime, folie, abondance, pécher, Dieux, Ange, providence, oppression, violence, indigence, périr, compassion, ténèbres, misère, chagrin, mal, dévorer, avorton, un voeu, deuil, festin, la fin de tous les hommes, colère, rire, tristesse, périr, malice, parjurer, droiture тощо.

Тож образність у книзі на рівні лексики створюється переважно за допомогою іменників і дієслів. Іменники представляють феномени природи, абстрактні поняття з етично-моральної сфери (добро/зло, мудрець/безумець), такі, які виражають якості людей (багатство / бідність), такі, які називають почуття (colère, rire, tristesse), емоційні стани (deuil) та іменники релігійної сфери (Бог).

Наявне широке використання абстрактних іменників для опису спостережень за людьми: *la sagesse, la joie, la mort, la justice.*

Мовна картина світу автора «Екклезіасту» спирається на наступні, ключові концепти: марнота *Vanité* (11: 1.2); циклічність: «*Parcourant tous les lieux, le vent s'élance en tournant, et il revient sur ses circuits» /* Мандруючи всюди, вітер мчить, обертаючись, та повертається на свої круги (11: 1.6); повторення (подій): «Il n'y a rien de nouveau sous le soleil, et nul ne peux dire : Voici une chose nouvelle ; car elle a déjà existé dans les siècles qui étaient avant nous» / Немає нічого нового під сонцем, і ніхто не може сказати: ось нове, тому що воно вже існувало в століттях до нас (11: 1.10); минущість: «On ne se souvient pas des choses anciennes, et ce qui arrivera dans la suite ne laissera pas non plus de souvenirs chez ceux qui vivront plus tard» / Старе не пам'ятається, як і те, що буде потім, не згадають ті, хто житиме пізніше (11:1.11); страждання духа / «*affliction d'esprit»* (11:1.14); багатство / *richesse* (11: 2.8); насолода / *délice* (11:2.10); людина / *l'homme* (11:2.12); мудрість / *sagesse* (11:2.13); смисл життя / *sens de vie* (11:2.15); користь / profit (11:2.22); *douleur et misère* / біль і нещастя (11:2.23); король / *roi* (11:2.12), Бог / *Dieu* (11: 2.24); можливість / *opportunité* (11: 3.1), часи / temps (11:3.1) тощо.

Ця особливість створює певний філософсько-моралізаторський повчальний, піднесений або песимістичний тон, бо занурює адресата у осмислення життя.

Використовуючи вказані концепти, автор звертається до фонових знань адресантів та викликає у їх свідомості низку образів, які він ставить у потрібну йому послідовність.

Наявне часте використання слова «Бог», у другій частині твору. Використання слова «Бог» виключно у позитивному, шанобливому контексті. Використання слова «Бог» при презентації системи цінностей та для позначення місця в ній людини.

Із стилістичних засобів виразності у мовному коді книги «Екклезіаст» використовуються: повтори, антитези, метафора, порівняння, перифраз, прості та риторичні питання.

Вживаючи часті повтори, автор поширює свої думки, підтверджуючи їх прикладами із свого життя та підсилюючи нагадуванням свого статусу, що натякає на великі можливості порівняно із звичайною людиною. Повтори основних тез – це як психологічні якорі, навколо яких будується картина світу автора та яка є аргументом для вкорінення норм поведінки та цінностей для людини.

Антитези. *«Le soleil se lève et se couche»* / Сонце встає і сідає (11: 1.5). *«Il tourne vers le midi, et se dirige vers le nord*» / Воно повертається до півдня і прямує на північ (11:1.6).

Текст книги рясніє антонімами, які переважно представлені дієсловами: *maître – mourir / народитися – померти; planter – arracher* / посадити – вирвати (11:3.2); *tuer – guérir / вбити – вилікувати,; abattre – bâtir* / зруйнувати – побудувати (11 :3.3) ; *pleurer – s'affliger – danser* / плакати – сумувати танцювати (11 :3.4); *acquérir – perdre / придбати – втратити; conserver – rejeter* / зберегти – відкинути 11 :3.6); *déchirer – coudre / розірвати – зшити; se taire – parler* / мовчати – говорити (11 :3.7); *aimer – haïr; la guerre – la paix* / любити – ненавидіти; війна – мир (11: 3.8) ; *en haut – en bas* / вгору – вниз (11: 3.21) тощо.

Взагалі, текст книги рясніє дієсловами. Таке велике їх використання можна також вважати її характерним елементом мовного коду.

Елементи антитези часто виступають однорідними членами речення.

Але існують антитези, в яких протиставляються цілі положення. Песимістичному *«Tout est vanité»* / Все марнота протиставляється: *«Rejois-toi donc, jeune homme, dans ta jeunesse, et que ton coeur soit dans la joie pendant les jours de ta jeunesse ; marche dans les voies de ton coeur et selon les regards de tes yeux, et sache que pour tout cela Dieu t'emènera en jugement !»* / Радій же, юначе, в молодості твоїй, і нехай твоє серце буде в радості в дні твоєї молодості; йди дорогами твого серця, які відкриваються перед твоїми очима, і знай, що за все це Бог приведе тебе на суд! (11:11:9).

Перифрази. Всі люди узагальнюються через використання слова *l'homme* / людина у однині; Сини людей / les fils des hommes.

Метафора. *«Qu'est-ce l'homme, dis-je, pour qu'il puisse suivre le Roi qui l'a créé ?»* / Що таке людина, сказав я, щоб вона могла слідувати за Королем, який її створив? (11: 2.12). «*Insensé mange sa propre chair*» / Дурень їсть свою плоть 11:4 :5).

Порівняння. *«Et j'ai vu que la sagesse a autant d'avantage sur la folie que la lumière diffère des ténèbres»* / І я побачив, що мудрість має таку ж перевагу над божевіллям, як і світло, як світло відрізняється від темряви (11:2.13).

Риторичне питання, які підштовхують адресата до відповіді, потрібної автору. *«J'ai dit à la joie : Pourquoi te trompes-tu vraiment»* / Я сказав радості: чому ти помиляєшся? (11:2.2). Це елемент впливу, який дозволяє автору досягнути своєї мети.

Висловлювання, які стали афоризми:

«Toutes choses ont leur temps, et tout passe sous le ciel dans les délais qui lui ont été fixsés» / Усьому свій час і все проходить під небом у строки, які для цього були призначені (11:3.1).

«Il y a un temps pour jeter des pierres, et un temps pour les ramasser» / Час розкидати каміння і час збирати його (11:3.5)

«Ils ont été tirés de la terre et ils retournerons tous dans la terre» / Вони були взяті із землі і повернуться у землю (11:3.20).

Свої інтенції автор актуалізує, використовуючи наступні комунікативні стратегії:

пояснення: *«Il n'y a rien de nouveau sous le soleil, et nul ne peux dire : Voici une chose nouvelle ; car elle a déjà existé dans les siècles qui étaient avant nous»* / Немає нічого нового під сонцем,і ніхто не може сказати: ось нове, тому що воно вже існувало в століттях до нас (11: 1.10);

переконання: *«C'est pourquoi j'ai été las de la vie, en voyant que tout est mauvais sous le soleil, et que tout est vanité et affliction d'esprit»* / Тому я втомився від життя, бачачи, що все зло під сонцем, і що все є марнота і страждання духу (11: 2.17);

повчання: *«Il vaut beaucoup mieux ne pas faire de voeux, que d'en faire et de ne pas les accomplir»*/ Краще не робити обітниць, ніж зробити їх і не виконувати (11: 5.4).

Кожна із наведених комунікативних стратегій характеризується специфічною синтаксичною організацією речень, що також говорить про особливості використання мовного коду.

У дискурсі використані наступні часи та способи: le présent et le futur de l'indicatif, le passé composé, le subjonctif.

Використання le mode subjonctif : *«J'ai appris que toutes les oeuvres que Dieu a créées demeurent à perpétuité ; nous ne povouns rien y ajouter ; ni rien retrancher à ce que Dieu a fait **afin qu'on Le craigne»*** / Я дізнався, що всі творіння Бога існують вічно; ми не можемо нічого туди додати, ні відняти від того, Що Бог зробив, **щоб його боялися** (11:3.14).

Наявне часте використання сполучника «і».

Можна говорити про тема-рематичне членування дискурсу.

«Vanité des vanités, dit l'Ecclésiaste, Vanité des vanités et tout est vanité» / Марнота, все марнота, говорить Екклезіаст, марнота марнот і все є марнота (11:1.2). Це тема першого розділу. Рема першого розділу: *«J'ai dit dans mon coeur : Voici que je suis devenu grand, et j'ai surpassé en sagesse tous ceux qui ont été avant moi à Jérusalem, et mon esprit a contemplé beaucoup de choses avec sagesse, et je me suis instruit. Et j'ai appliqué mon coeur à connaître la prudence et la doctrine, les erreurs et la folie, et j'ai reconnu qu'en cela aussi il y a peine et*

affliction d'esprit, car avec beaucoup de sagesse il y a beaucoup d'indignation, et celui qui augmente sa science augmente aussi sa peine» / Я сказав у своєму серці: Ось я став великим і я перевищив мудрістю своєю всіх, хто були переді мною в Єрусалимі, і мій розум спостерігав багато речей з мудрістю, і я навчився. І я приклав соє серце для пізнання обережності і науки, помилок і безглуздя і я визнав, що в цьому є також є горе страждання духу, оскільки з великою мудрістю є багато обурення, бо той, хто збільшує свої знання, збільшує також свій сум (1.16 – 1.18).

Структура дискурсу проявляється в організації всієї книги, яка складається із 12 глав, і в організації кожної глави.

На початку автор виголошує певну тезу, яку потім доводить, використовуючи власний досвід. Така форма організації дискурсу зрозуміла всім людям й дотепер знаходить відгук у їх серцях.

Маніпулятивність проявляється у тому, що автор не просто розповідає про власний досвід, а навчає, як люди мусять себе вести і чому.

Тож особливості мовного коду у французькому перекладі книзі «Екклезіаст» базуються на вживанні великої кількості іменників і дієслів, які називають феномени природи, абстрактні явища, риси характеру людини, моральних цінностей, і беруть участь у стилістичних прийомах: антитеза, метафорах, перифразах, афоризмах, порівняння, та проявляється у комунікативних стратегіях і організації дискурсу: на початку ставиться питання, а у кінці глави – дається відповідь. Вибір мовних одиниць і їх організація у дискурс відповідно до інтенцій автора та фонових знань адресата зробили книгу «Екклезіаст» такою, що протягом багатьох тисячоліть впливала на людей і продовжує зараз цей вплив, вкорінюючи віру та християнські цінності у перекладах, зокрема, французькою мовою..

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. М-во освіти і науки України, Львів нац. ун-т ім.. І. Франка. Київ: Довіра, 2007. 205 с. http://terminy-mishkult-komunikacii.wikidot.com/ (Електронний ресурс).
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Екклезіаст – це. Повна популярна біблійна енциклопедія. https://jak.koshachek.com/articles/ekkleziast-ce.html (Електронний ресурс).
4. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. К., 2001. 223 с.
5. Недашківська Т.Є. Парадигми сучасної лінгвістики (Навчальний матеріал). 2014. 40 с. http://eprints.zu.edu.ua/15327/ (Електронний ресурс).
6. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля – К., 2006. 711 с.
7. Семенюк О.А., Порощук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації. Київ : ВІД «Академія», 2010. 240 с.
8. Струганець Л.В. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2000. 88 с.
9. Черхава О.О. Англомовне біблійне пророцтво як різновид фідеїстичного дискурсу (на матеріалі KING JAMES BIBLE) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 2011. 20 с.
10. Шаповалова Л.В., Майоренко В.І. Ппсихолінгвістичний аналіз дискурсу книги «Екклезіаст» на матеріалі французького перекладу. International scientific-practical conference: *«Social function of science, teaching and learning»* / Bordeaux France, december 14-17. Editorial Board. 2020 p. 416-421.
11. La Sainte Bible (Traduction catholique de Fillion) https://www.bibliacatolica.com.br/pl/la-sainte-bible-traduction-catholique-de-fillion/ecclesiaste-or-qohelet/1/amp/

References:

1. Batsevych F.S. (2007). Slovnyk terminiv mizhkulturnoi komunikatsii [Dictionary of terms of intercultural communication]. M-vo osvity i nauky Ukrainy, Lviv nats. un-t im.. I. Franka. Kyiv: Dovira. 205 p. http://terminy-mishkult-komunikacii.wikidot.com/ [in Ukrainian].
2. Batsevych F. S. (2004). Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky: Pidruchnyk [Basics of communicative linguistic]. K.: Vydavnychyi tsentr «Akademiia». 344 p. [in Ukrainian].
3. Ekkleziast – tse. Povna populiarna bibliina entsyklopediia [Ecclesiaste is this. A complet popular Bible encyclopedia]. https://jak.koshachek.com/articles/ekkleziast-ce.html [in Ukrainian].
4. Yermolenko S.Ia., Bybyk S.P., Todor O.H. (2001) Ukrainska mova. Korotkyi tlumachnyi slovnyk linhvistychnykh terminiv [Ukrainian language. A brief explanatory dictionary of linguistic terms]. K. 223 p. [in Ukrainian].
5. Nedashkivska T.Ie. (2014). Paradyhmy suchasnoi linhvistyky (Navchalnyi material) [Paradigms of modern linguistics (Educational material)] 40 p. http://eprints.zu.edu.ua/15327/ [in Ukrainian].
6. Selivanova O. (2006). Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia. K. 711 p. [in Ukrainian].
7. Semeniuk O.A., Poroshchuk V.Iu. (2010). Osnovy teorii movnoi komunikatsii [Basics of theory of language communication]. Kyiv.: VID «Akademiia». 240 p. [in Ukrainian].
8. Struhanets L.V. (2000). Kultura movy. Slovnyk terminiv [Language culture. Dictionary of terms]. Ternopil : Navchalna knyha. Bohdan. 88 p. [in Ukrainian].
9. Cherkhava O.O. (2011). Anhlomovne bibliine prorotstvo yak riznovyd fideistychnoho dyskursu (na materiali KING JAMES BIBLE): Avtoref. dys. na zdobut¬tia nauk. stupenia kand. filol. nauk: spets. 10.02.04 «Hermanski movy» [English-language

biblical prophecy as a type of fideistic discourse (on the material KING JAMES BIBLE): Autoref. thesis for the acquisition of sciences candidate degree philol. sciences: specialist 10.02.04 «Germanic languages»]. Odesa. 20 p. [in Ukrainian].
10. Shapovalova L.V., Maiorenko V.I. (2020). Ppsykholinhvistychnyi analiz dyskursu knyhy «Ekkleziast» na materiali frantsuzkoho perekladu [Psycholinguistic analysis of the discourse of the book «Ecclesiaste» based on the material of the French translation]. International scientific-practical conference: «Social function of science, teaching and learning»/ Bordeaux France, december 14-17. Editorial Board. pp. 416-421. [in Ukrainian].
11. La Sainte Bible (Traduction catholique de Fillion) https://www.bibliacatolica.com.br/pl/la-sainte-bible-traduction-catholique-de-fillion/ecclesiaste-or-qohelet/1/amp/ [in French].